

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
освіти і науки України

« ____ » _____ 20_ р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2023**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти України: третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від _____ р. № ____

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Розробники стандарту:

голова комісії

Школьник Інна
Олександрівна Доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових технологій та підприємництва Сумського державного університету

секретар комісії

Любкіна Олена
Вікторівна Доктор економічних наук, професор, заступник декана економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Дорошенко Ганна
Олександрівна Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Єрмошкіна Олена
Вячеславівна Доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічного аналізу і фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

Жердецька Лілія
Вікторівна Доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету

Кнейслер Ольга
Володимирівна Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету

Колодізев Олег
Миколайович Доктор економічних наук, професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Копилюк Оксана
Іванівна Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет

Мурашко Олена
Володимирівна Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри страхування, заступник декана фінансово-економічного факультету, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Сіренко Наталя
Миколаївна Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Миколаївського національного аграрного університету

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № __ від ____ 2023 р.).

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № ___ від _____).

Фахову експертизу проводили:

Методичну експертизу проводили:

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від _____ № ___).

Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (рішення від _____ 2020 р. № _)

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Форми навчання	Очна (денна) та заочна.
Освітня кваліфікація	Доктор філософії фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку за спеціалізацією (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Професійна кваліфікація	Не присвоюється
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Доктор філософії Галузь знань – 07 Управління та адміністрування Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.
Опис предметної області	Об'єкт вивчення та діяльності: теоретико-методологічні положення, устрій, принципи, механізми функціонування та розвитку фінансових систем. Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, здійснювати власні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає глибоке переосмислення, наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Теоретичний зміст предметної області ґрунтується на концепціях та методології сучасної науки, які визначають тенденції і

	закономірності функціонування й розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Методи, методика та технології: наукового пізнання, управління та прийняття рішень, аналітичної обробки інформації у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Інструменти: інформаційно-аналітичні програмні продукти та системи, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах, закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації доктора філософії в інших установах та організаціях, що здійснюють дослідження та/або підготовку фахівців у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок можуть вступати особи, які здобули освітній рівень «магістр».

Програма фахових вступних випробувань для осіб, які здобули попередній ступінь вищої освіти за іншими спеціальностями повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукова складова освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії передбачає проведення власного наукового дослідження та публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації або опублікованої монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, відповідно до законодавства і не регулюється цим Стандартом.

Мінімум 30% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, що визначені Стандартом вищої освіти.

V – Перелік обов'язкових компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

	<p>ЗК04. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.</p> <p>ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>Фахові компетентності із спеціальності:</p> <p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямках.</p> <p>СК02. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК03. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати та ефективно використовувати наукову літературу за напрямом досліджень.</p> <p>СК04. Здатність застосовувати інформаційно-аналітичні програмні продукти та системи для обґрунтування, підтвердження/спростування гіпотез та визначення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p>

VI - Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН01. Глибоко розуміти загальні принципи та методологію наукових досліджень та застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН02. Мати концептуальні та методологічні знання з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і на межі предметних галузей, а також демонструвати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу наукових літературних джерел, економіко-математичного моделювання.

РН04. Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності для пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку з урахуванням економічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати результати своєї наукової діяльності державною та англійською мовами в усній та письмовій формах, розуміти іншомовні професійні, наукові та навчальні публікації з відповідної тематики.

РН07. Застосовувати інноваційні педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН08. Вміти виконувати оригінальні дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та міждисциплінарних напрямках, та кваліфіковано відображати їх результати у наукових публікаціях.

VII - Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань та оприлюднені у відповідних публікаціях.</p> <p>Максимальний та/або мінімальний обсяг основного тексту дисертації встановлюється освітньо-науковою програмою закладу вищої освіти.</p> <p>У дисертації не може бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.</p> <p>Дисертація має відповідати вимогам, встановленим законодавством, і бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти (наукової установи) або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти (наукової установи).</p>

VIII - Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм

Вимоги до міждисциплінарних освітньо-наукових програм мають передбачати, що для зазначення спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок в освітній кваліфікації необхідно забезпечити опанування здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальних компетентностей та результатів навчання, визначених стандартом.

Міждисциплінарна освітньо-наукова програма повинна передбачати набуття від 1/3 до 1/2 визначених цим стандартом компетентностей і результатів навчання з урахуванням можливості їх часткового перетину з компетентностями і результатами навчання, визначеними стандартами інших спеціальностей.

IX – Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Про вищу освіту. Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556–VII. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>;
2. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова Кабінету міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 р. № 584. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>
6. Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить компетентності, що визначають специфіку підготовки докторів філософії зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок та результати навчання, які виражають що саме аспірант повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Вони узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 показує відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК. В таблиці 2 показана відповідність програмних результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти (наукова установа) самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів освітньої діяльності, необхідний для набуття визначених Стандартом компетентностей. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти (наукові установи) при формуванні освітніх програм можуть вказувати додаткові компетентності і програмні результати навчання.

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК.

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання		Уміння/Навички		Комунікація		Відповідальність і автономія			
	Зн1	Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Ум1	Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	К1	Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому	К2	Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	АВ1	Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності
			Ум2	Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності					АВ2	Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
			Ум3	Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей						
Загальні компетентності										
ЗК01			Ум3							
ЗК02			Ум2						АВ1, АВ2	
ЗК03			Ум1			К1, К2				
ЗК04			Ум2, Ум3			К1			АВ1, АВ2	
ЗК05		Зн1	Ум1, Ум2						АВ1, АВ2	
Спеціальні (фахові) компетентності										
СК01		Зн1	Ум1, Ум3						АВ1	
СК02						К1			АВ1	
СК03						К1, К2			АВ2	
СК04		Зн1	Ум1, Ум3							

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей.

Результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна компетентність								
	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності			
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	ЗК05	СК01	СК02	СК03	СК04
РН01. Глибоко розуміти загальні принципи та методологію наукових досліджень та застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.					+	+			
РН02. Мати концептуальні та методологічні знання з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і на межі предметних галузей, а також демонструвати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.		+			+	+			
РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу наукових літературних джерел, економіко-математичного моделювання.	+							+	+
РН04. Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності для пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.	+					+			+
РН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку з урахуванням економічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.		+		+	+	+			
РН06. Вільно презентувати та обговорювати результати своєї наукової діяльності державною та англійською мовами в усній та			+				+	+	

Результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна компетентність								
	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності			
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	ЗК05	СК01	СК02	СК03	СК04
письмовій формах, розуміти іншомовні професійні, наукові та навчальні публікації з відповідної тематики.									
РН07. Застосовувати інноваційні педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.					+		+		
РН08. Вміти виконувати оригінальні дослідження в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та міждисциплінарних напрямках, та кваліфіковано відображати їх результати у наукових публікаціях.		+				+		+	